

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse teemal „Intellektuaalomandi õigused muusikasektoris” (omaalgatuslik arvamuse)

(2011/C 318/05)

Raportöör: **Panagiotis GKOFAS**

17. jaanuaril 2008. aastal otsustas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastavalt kodukorra artikli 29 lõikele 2 koostada omaalgatusliku arvamuse järgmises küsimuses:

„Intellektuaalomandi õigused muusikasektoris”

(omaalgatuslik arvamuse)

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektsioon võttis arvamuse vastu 26. mail 2011.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 473. istungjärgul 13.–14. juulil 2011 (14. juuli istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 119, vastu hääletas 51, erapooletuks jäi 42.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Taust

1.1.1 Kuna autoriõigus ja esitajate kaasnevad õigused muusikasektoris ning nende kaitse on seotud mittemateriaalsete toodetega, mida ostetakse, müüakse ja levitatakse järjest rohkem digitaalsete failide kujul, siis puudutab see probleem väga otseselt kodanikuühiskonda.

1.1.2 Käesolevas arvamuses käsitletakse viit peamist teemat. **Esimene** puudutab õiguste omaja ja kollektiivse esindamise organisatsioonide õiguste ja kohustuste, aga ka autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ostmisest ja müümisest tulenevate kohustuste määramist ja tuvastamist muusika valdkonnas. **Teine** teema puudutab tasu, täpsemalt tuleb kindlaks määrata milline on tasu, mida kolmandad pooled (tarbijad) maksavad autoritele nii intellektuaalomandi kui ka sellega kaasnevate õiguste kasutamise eest. **Kolmas** teema on tasu määramise viis ja avaliku edastamise tähendus ning see, millal on tegemist avaliku edastusega. **Neljas** teema puudutab kõnealuse õiguse ebaseadusliku kasutamise eest kasutajatele määratavaid karistusi. **Viies** teema on kollektiivse esindamise organisatsioonide või ühingute struktuur ja toimimine õiguste omajate esindajatena teatud liikmesriikides.

1.1.3 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee teeb muret ELi õiguse ja siseriikliku õiguse ühtlustamatus ja erinevused eri riikide õigussüsteemides, mistõttu võib vajalik tasakaal kodanike kultuurile ja meelelahutusele juurdepääsu, kaupade ja teenuste vaba liikumise ja intellektuaalomandi õiguste kaitse vahel ohtu sattuda.

1.1.4 Liikmesriikide õigusaktide ühtlustamiseks määruse ettevalmistamisel peaks lähtepunktiks olema see, et EL võtab kooskõlas kehtivate rahvusvaheliste konventsioonide, eelkõige Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooniga kõnealuses valdkonnas vastu teatud peamised aluspõhimõtted, seadmata kahtluse alla kasutajate õigusi ja võttes arvesse komitee ettepanekuid.

1.1.5 Komitee soovib ühtlustada liikmesriikide õigusakte nendes küsimustes, mis põhjustavad probleeme ühiskondlikus elus ja mõjutavad seda otseselt, nii et omandatud ja põhiseaduslikult kaitstud õigusi ei ohustaks ei sõnasõnalised ega ka ekslikud ja osalised seaduse tõlgendused, mis kahjustavad tarbijaid ja kasutajaid. Komisjon peab tegelema vaidlusküsimustega, mis tulenevad eri õigusloojate kasutatud mõistete juriidilisest tõlgendustest, ja komitee peab oma ülesandeks tuua nad õiglase tulemuse saavutamiseks läbirääkimistelaua taha. Autorite ja esitajate kaitsmine ei tohi takistada teoste vaba liikumist; asjakohaste sätete muutmise tuleb samal ajal tagada tarbijatele vaba juurdepääs digitaalsele infosisule ja selle kasutamisele, et neil oleksid intellektuaalomandit austades samad õigused nii Internetis kui ka mujal.

1.1.6 Komitee soovib luua ühtse õigusraamistiku a) õiguste omajate esindamise lubade väljastamiseks, b) autoriõiguste kasutamise lepingute sõlmimiseks ja c) vaidluse või lahkarvamuse lahendamisel vahendusmenetluse kasutamiseks. See aitaks nii infosisu kasutajatel ja tarbijatel kui ka õigusi omavatel autoritel ja teistel õiguste omajatel lahendada teose kasutamist puudutavaid vaidlusi. See nõuab ühtse vahekohtuorgani loomist riiklikul tasandil autoriõiguse omajate ja infosisu kasutajate vaidluste lahendamiseks.

1.1.7 Komitee usub, et seda eesmärki on võimalik saavutada, luues ühtse sõltumatu riikliku organi, mis lisaks eespool nimetatud kohustustele peaks tagama läbipaistvuse seoses kollektiivse esindamise organisatsioonide kogutud tasude täieliku maksimisega autoriõiguse omajatele ning kui seda ei tehta, siis nähakse ette Euroopa õigusest tulenevad tagatised, jättes liikmesriikidele seadusandliku vabaduse asjaomase organi loomise, korralduse ja toimimise reguleerimiseks. Kõnealune organ võiks tagada a) olemasolevate ELi või riiklike õigusaktide range kohaldamise eespool nimetatud eesmärgi saavutamiseks, b) täieliku läbipaistvuse autoriõiguse kasutamise eest tasu saamisel ja maksimisel ja c) meetmed maksupettusega võitlemiseks teoste kasutamise eest riigile makstavate maksude osas.

1.1.8 Õiguste omanike ja kasutajate usalduse säilitamiseks ning piiriülese litsentseerimise lihtsustamiseks peab komitee vajalikuks parandada kollektiivsete õiguste haldamise juhtimist ja läbipaistvust ning kohandada tehnoloogilise arenguga. Lihtsamad, ühtsemad ja tehnoloogiliselt neutraalsemad lahendused piiriülese ja üleeuroopalise litsentseerimise puhul edendavad loovust, aitavad infosisu autoreid, tootjaid ja edastajaid ning toovad kasu Euroopa kodanikele.

1.2 Digitaalõiguste haldamise tõhusus

1.2.1 Lisaks toetab komitee selliste õiguspäraste pakkumiste edendamist ja parandamist nagu Deezer, esimene veebileht, mis võimaldab tasuta ja seadusliku juurdepääsu muusikale, või Spotify-teenus, mis võimaldab muusikat interneti kaudu seaduslikult levitada ja mille rahastus tuleb reklaamist. Komitee on seisukohal, et sellist liiki kanalite areng peab õigusloome kõrval jätkuma.

1.2.2 Meetmete hulgas peaksid olema ka eelkõige noortele suunatud haridus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad.

1.2.3 Komitee kutsub komisjoni üles arendama edasi põhimõtteid, mille ta esitas 18. mai 2005 aasta soovitus, mis käsitleb seaduslike sidumusmuusikateenuste autoriõiguse ja sellega seotud õiguste ühist piiriülest haldamist.

1.2.4 Komitee kutsub komisjoni üles kiitma võimalikult kiiresti heaks digitaalses tegevuskavas ette nähtud õiguste kollektiivset haldamist käsitleva raamdirektiivi ettepaneku.

2. Sissejuhatus

2.1 Autorid ja esitajad saavad oma sissetuleku tulust, mis tuleb sellest, et nende kunstilist loomingut kasutatakse üle kogu maailma. Kõigis kunstilistes valdkondades tegutsevad kollektiivse esindamise organisatsioonid koguvad autorite nimel kogu maailmas teoste kasutamise eest saadavat tulu.

2.2 Nende organisatsioonide suurus ja suutlikkus on eri liikmesriikides erinev: mõnel on piiratud ulatus, samas kui teised

on nii võimsad, et mõnel juhul on nad jõudnud tegelikult monopoliseisu. Ka artistidele nende organisatsioonide poolt pakutavad teenused erinevad vastavalt neile parameetritele.

2.3 On igati õigustatud küsimus, nii nagu Euroopa Komisjon on selle juba tõstatanud, kas praeguse süsteemi keerukus on piisavalt tõhus ja kas selles on kaitstud nii õiguste omajate kui ka infosisu kasutajate, kodanike ja lõpptarbivate huvid.

2.4 Kas olukorda ei tuleks vaadata laiemalt kui autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste „lihtsat“ tehnilist ühtlustamist? Kuidas parandada autoriõiguse haldamist riiklikul tasandil ja lahendada probleemid, mis tekivad – viidates vaid ühele probleemile – teoste isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu praeguse killustatusega? Kuidas ühendada jõupingutused, mis tehakse parema õigusloome ja kollektiivsete õiguste piiriülese haldamise tõhususe eesmärgil? Neid küsimusi tuleb õigusaktides reguleerida.

2.5 Olukorra keerukus ja selle tundlikkus kodanikuühiskonnale on pannud komitee teemaga tegelema ja kaaluma seda kõigist võimalikest vaatepunktidest.

2.6 Üldsuse teadmatus, kui mitte ükskõiksus või isegi vaenukikkus, autoriõiguste mõiste suhtes kutsub kodanikuühiskonda üles küsimusele reageerima.

2.7 Muusika valdkonnas reguleeritakse autoriõigust (mitte moraalseid õigusi) ning esitajate ja tootjate kaasnevaid õigusi mitme direktiiviga: näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivid 2006/115/EÜ ja 2006/116/EÜ ning 22. mai 2001. aasta direktiiv 2001/29/EÜ. Nende peamine eesmärk on soodustada kaupade ja ideede vaba liikumist elutervekonkurentsi tingimustel, aga ka tagada tasakaal ja võidelda piraatluse vastu. Autoriõiguste ja nendega seotud kaasnevate õiguste igasugune ühtlustamine peab tuginema kaitsetuse kõrgel tasemel, kuna need õigused on intellektuaalse loominguga jaoks äärmiselt olulised. Nende kaitse aitab hoida ja arendada loovust, millest saavad kasu nii autorid, esitajad, tootjad, tarbijad, infosisu kasutajad, kultuur, tööstus ja avalikkus üldiselt. Seega tunnustatakse, et intellektuaalomand on oman-diõiguse lahutamatu osa ning seda kaitstakse Euroopa põhiõiguste hartaga, kuna autorite ja kunstnike, esitajate või elluviijate loominguline ja kunstiline panus eeldab, et see annab neile piisava sissetuleku, mille abil saaks käivitada uusi loomingulisi ja kunstilisi töid. Ainult siis, kui õiguste omanikele antakse piisav õiguslik kaitse, saab seda sissetulekut tõhusalt tagada.

2.8 Mõnedes riikides on äärmiselt ranged seadused, mis keelavad autoriõigusega kaitstud failide kopeerimise või vahetamise mis tahes kujul, sõltumata sellest, kas see toimub era- või ärilisel otstarbel⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Karistused on samad, sõltumata sellest, kas võltsimine toimub era- või ärilisel otstarbel.

2.9 Euroopa tarbijad, kelle huve esindavad organisatsioonid on kurnud, et nad on läbipaistmatu ja ebademokraatliku tavana jäetud nende küsimuste üle toimunud läbirääkimistest välja, on juhtinud tähelepanu sellele, et piraatluse vastu võitlemise ettekäändel ei saa politseikontrolli kehtestada igasuguse Internetis toimuva vahetuse ja suhtluse suhtes, kuna see ohustaks õigust eraelu puutumatusele, kirjavahetuse ja selles liikuva teabe kaitsele. Ka komitee soovib olla informeeritud käimasolevatest aruteludest ja esitatud ettepanekutest ning väljendada oma seisukohti.

3. Konkreetsed märkused

3.1 Intellektuaalomandi määratlemine ja eristamine

3.1.1 On ülimalt tähtis eristada ja mõista mõisteid „autoriõigus” ja „kaasnevad õigused”. Mõlemad langevad intellektuaalomandi üldmõiste alla. Intellektuaalomandi õiguse mõistes lepiti rahvusvahelisel tasandil kokku 14. juuli 1967 aasta konventsioonis, millega loodi Ülemaailmne Intellektuaalomandi Organisatsioon. Konventsioon võeti hiljem ühenduse õigusaktidega, eelkõige direktiiviga 2006/115/EÜ üle, nii et tegemist on ühenduse õigustikus kinnistunud mõistega.

3.1.2 Komitee on seisukohal, et jätkamaks oma loome- ja kunstilist tegevust, peavad autorid ja esitajad saama oma töö kasutamise eest nõuetekohast tasu. Samasugust tasu peavad saama tootjad, et neil oleks võimalik nimetatud tegevust rahastada. Fonogrammide, filmide, multimeediatoodete ning tellitavate teenuste laadsete teenuste pakkumiseks on tarvis märkimisväärsed investeeringuid. Intellektuaalomandi õiguste piisav õiguskaitse on vajalik, et tagada nimetatud tasu kättesaamine ning võimaldada kindlustada nendele investeeringutele rahuldav kasum.

3.1.3 Komitee kutsub üles autoriõiguse intellektuaalomandi ja kaasnevate õiguste teatud aspekte ühtlustama. Ühtlustamisel tuleb arvesse võtta eri aruandeid direktiivide kohaldamise ning Euroopa Kohtu praktika kohta kõnealuses küsimuses.

3.1.4 Komitee avaldab rahulolu, et hiljuti kiideti heaks direktiivi ettepanek orbeoste mõningase kasutuse kohta [KOM(2011) 289 lõplik], mille sisu kohta avaldab komitee edaspidi arvamust.

3.2 Tasu

3.2.1 Kollektiivse esindamise organisatsioonide ja kasutajate lepinguliste suhetega seoses on enamikes liikmesriikides tõenäoliselt üks kõige probleemsemad küsimusi autoritasu (kui vara) maksmine autoriõiguse omajale muusika valdkonnas, mis on suures osas Euroopa Kohtu praktikaga lahendatud.

3.2.2 Komitee arvates on vajalik kohaldada kõigi kodanike võrdsuse põhimõtet seaduse ees ning samuti proportsionaalsuse põhimõtet, et tagada autorite ja teiste õigustatud isikute autoriõigused ning sisu kasutajate ja lõpptarbijate õigused. Euroopas on intellektuaalomandi õigused praegu kaitstud Ülemaailmse

Intellektuaalomandi Organisatsiooni nn internetilepingutega, mille EL ja liikmesriigid ratifitseerisid 2009. aasta detsembris. Põhimõtteliselt ühtlustab see kohaldatavaid seadusi, ehkki mitmete riikide sel ajal tehtud avaldustes kaheldi ELi tasandil ühtse lähenemisviisi kasulikkuses. Neis lepingutes on keelatud kopeerimine ja võltsimine ärilistel eesmärkidel, nagu ka direktiivis autoriõiguste ja sellega kaasnevate õiguste kohta infoühiskonnas.

3.3 Tasu ja avaliku edastamise määratlemine

3.3.1 Erilist tähelepanu tuleb pöörata selle määratlemisele, millal tuleb autoritasu maksta muusika kasutamise eest, millal on tegemist avaliku edastamisega ning millal on tegemist ärakasutamise, mitte kasutamisega.

3.3.2 Komitee arvates tuleb teha selget vahet kaubanduslikul eesmärgil ja eratarbeks mõeldud kasutamise vahel nii kasutamise eesmärgi kui ka kaasnevate karistuste osas. Tegelikuses on kollektiivse esindamise organisatsioonide tariifides, mis määratakse kindlaks koos kasutajate eri kategooriate esindusühendustega, juba arvesse võetud asjaolu, et avalikes asutustes kasutatakse muusikat erinevalt, nii et seal, kus muusikal on keskne tähtsus, nt diskoteekides, on tasu erinev, võrreldes asutustega, kus muusikal on vaid kõrvaline või juhuslik roll, nt juuksurisalongis või kaubamajas.

3.3.3 Komitee usub, et teise kasutuse maksustamine, mis nähti ette Berni konventsiooniga, on täiesti õigustatud, kuna ringhäälinguasutuste – nii televisiooni kui raadio – käitajad kasutavad teiste kasutajatena teoseid, mis on esitatud esmailekandes, mille alusel tehakse need teosed ja esitused nimetatud kohtades „avalikult kättesaadavaks”.

3.3.4 On vaja reformida praegust süsteemi autoritasu maksimise isiklikuks tarbeks kopeerimise eest, et tugevdada läbipaistvust „õiglase tasu” arvestamisel, autoritasu kogumisel ja väljamaksmisel. Tasu peab peegeldama tegelikku rahalist kahju ja tuginema sellel rahalisel kahjul, mida kannavad õiguste omajad seoses isiklikuks tarbeks minevate koopiatega.

3.3.5 Piiriüleste lubade väljastamise lihtsustamiseks tuleb säilitada autoriõiguste omajate lepinguvabadus. Õiguste omajad ei oleks kohustatud andma lube kõikidele Euroopa territooriumidele ega kehtestama lepinguliselt lubade tasude taset.

3.3.6 Komitee pooldab, et edendataks uuendusmeelsemaid ärimudeleid, mille abil võimaldatakse juurdepääsu sisule erinevatel tingimustel (*free*, *premium*, *freemium*) vastavalt pakumiste tasuvusele ning lõppkasutajate ootustele ja hoiakutele, taotledes õiglast tasakaalu autoriõiguste omajate tasustamise ning tarbijate ja üldisemalt avalikkuse sisule juurdepääsu vahel.

3.4 Sanktsioonid ja karistused

3.4.1 Komitee on veendunud, et autoriõiguste kaitse on ELi majanduslikule ja kultuurilisele arengule võtmetähtsusega, eriti uusi majanduslikke ja tehnoloogilisi muutusi arvestades, et tagada autorite ja esitajate loominguline ja kunstiline tegevus. Selleks on kehtestatud sanktsioonide süsteem, mille puhul on täidetud nõuded, et need oleksid tulemuslikud, hoiatavad ja proportsionaalsed kooskõlas Euroopa Kohtu kohtupraktikaga.

3.4.2 Komitee leiab, et mitmete intellektuaalteoste kasutamist, mis on lubatud vaid erandina autoriõiguste omajate ainuõiguste suhtes ja mille puhul on kasutajatele kehtestatud piirangud, tuleks kaaluda kodanike objektiivse ja üldõigusena. Samas ei ole kasutustingimused täiesti selged või seadusega paika pandud ning tarbijad seisavad silmitsi küsimusega, milline kasutus on siis kehtivate õigusaktidega lubatud.

Autoriõiguse kriminaalõiguslik kaitse kujutab endast esmalt tagatist arenenud riikide ühiskondliku, kultuurilise, majandusliku ja poliitilise korra kaitsmisel ja tagamisel.

Komitee on vastu kriminaalsanktsioonide kehtestamisele kasutajate suhtes, kelle eesmärk ei olnud tulu saada.

3.4.3 Amsterdami Ülikooli informatsiooniõiguse instituut viis Euroopa Komisjoni siseturu peadirektoraadi jaoks läbi uuringu direktiivi 2001/29/EÜ (autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas) rakendamise ning mõju kohta, mida see direktiiv liikmesriikide seadustele avaldab (?). Uuringu teise osa peatükkidest, milles käsitletakse direktiivi kohaldamist muudes ELi liikmesriikides, ilmneb, et uuritud 26 liikmesriigist ainult kuues on ette nähtud vabaduskaotuslikud karistused.

3.4.4 Komitee kutsub üles ja soovib lisada direktiivi 2001/29/EÜ artiklile 8 lõige 4, milles sätestatakse, et seoses direktiivist tulenevate õiguste ja kohustuste rikkumise vastase õiguskaitsega ei käsitleta sellise sisu kasutamist kasutajate ja tarbijate poolt kuriteona, mille osas sisu üldsusele levitamise eest vastutavad isikud algselt rikkusid autoriõigusi. Üldsusele kättesaadavaks tegemise suhtes kohaldatakse üksnes tsiviilvastutust ja karistusi, (hüvitist, mis on proportsionaalne kasutustasuga, mida tuleb maksta autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste omajatele). Intellektuaalomandi õiguste rikkumise eest tohiks kohaldada kriminaalkaristust vaid selgelt määratletud kaubandusõiguse eeskirjade rikkumise korral, kui tegemist on

organiseeritud kuritegevusega ning autoriõiguse õigusvastase kasutamise äärmiselt eesmärkidel. Igal juhul tuleb rakendusmeetmetes järgida tarbijate põhiõigusi.

3.5 Kollektiivse esindamise organisatsioonide struktuur ja roll

3.5.1 Tuleb rõhutada, et käsitletavaid olemasolevaid direktiive iseloomustab kasutajate ja tarbijate kaitse täielik puudumine, nende olukord sõltub ilma reaalse kontrollita tegutsevate kollektiivse esindamise organisatsioonide sätestatust. Komitee palub, et õigusraamistikuga tunnustataks, kaitstaks ja kindlustataks tarbijatest kodanike õigusi ning samuti kõigi kodanike võrdsust seaduse ees kasutajate ja tarbijate kaitsmisel autorite ja sellega kaasnevate õiguste omajate eest, kooskõlas intellektuaalomandi eeskirjadega, eelkõige komisjoni 18. mai 2005. aasta soovitusega.

3.5.2 Komitee soovib lisada direktiivi 2006/115/EÜ artiklile 5 lõike 5, milles sätestatakse, et kollektiivse esindamise organisatsioonid, millele väljastatakse kasutustasude kogumise ja autoriõiguse omajate esindamise load, ei tohiks olla äriühingud, vaid peaksid olema mittetulundusliku iseloomuga asutused, millel oleks autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste omajatest koosnev ühenduselaadne struktuur.

3.5.3 Komitee kutsub üles lisama direktiivi 2006/115/EÜ artiklile 5 lõike 6, millega sätestatakse, et kollektiivse esindamise organisatsioonide või asutuste üle peab järelevalvet teostama vastav sõltumatu organ riiklikul tasandil (autoriõigust haldav ühtne organ). See võib olla sama organ, kes väljastab neile loa esitajate nimel tasu kogumiseks. Teiste sõnadega, lubasid väljastav organ võib olla järelevalvet teostav organ.

3.5.4 Komitee kutsub üles lisama direktiivi 2006/115/EÜ artiklile 5 lõike 7, millega sätestatakse, et autoriõiguse omajateks olevatel autoritel ja esitajatel on õigus nende autoriõiguse omandist loobuda ja anda rendi- või frantsiisiõigused üle mitmele olemasolevale või äsja moodustatud kollektiivse esindamise organisatsioonile. Sellisel juhul on kollektiivse esindamise organisatsioon rohkem kui üks ja seepärast on oht, et a) eri kollektiivse esindamise organisatsioonid koguvad artistide tasu rohkem kui üks kord, mille tulemusena tekib b) oht, et kasutaja sõlmib lepingud ja teeb koostööd ühe asemel mitme kollektiivse esindamise organisatsiooniga ja c) sama teose kasutamise eest makstakse kaks korda. Kollektiivse esindamise organisatsioonidele lube väljastava organi ülesanne peaks olema määrata kindlaks kollektiivse esindamise organisatsioonide poolt kasutajalt kogutud tasu jaotus autorite ja sellega kaasnevate õiguste omajate vahel. Komitee teeb ettepaneku paigaldada asjaomasesse kohtadesse kaasaegne tarkvaratehnoloogia, mis võimaldab fonogrammide andmeid (autor, esitaja, kestus jne) nende edastamise ajal kaardistada, nii et kasutaja maksab kõnealuse teose kasutamise õiguse eest ja tehtud makse on proportsionaalne. Eespool nimetatud organi ülesanne oleks ka tagada, et tasu

(?) Uuring avaldati 2007. aasta veebruaris.

teose eest tervikuna ei koguta rohkem kui üks kord. Liikmesriigid, kus puudub selline kollektiivse esindamise organisatsioonidele lube väljastav organ, peaksid vastavalt oma riiklikule õigusele sellise organi loomise ette nägema.

3.5.5 Komitee kutsub üles lisama direktiivi 2006/115/EÜ artiklile 5 lõike 8, millega sätestatakse, et esitajaid esindavad kollektiivse esindamise organisatsioonid peavad koostama bilansi ja nominatiivse finantsaruande autoriõiguse omajate nimel kogutud tasu jaotamise kohta ja esitama kogu muu vajaliku teabe, mis tõestab, et asjaomane tulu on autoriõiguse omajatele välja makstud ja et kõnealune tulu on deklareeritud ja maksustatud liikmesriikide maksuametite poolt. Kasutustasu

koguvate asutuste aruandluse ja kasutustasu autoriõiguse omajatele jaotamise peaks kinnitama sõltumatu audiitor, kelle aruanne peaks olema avalik. Samuti peaks selle üle teostama korrapärasest kontrolli pädev asutus, nagu kontrollikoda või sõltumatu ametiasutus.

3.5.6 Komitee kutsub üles lisama direktiivi 2006/115/EÜ artiklile 5 lõike 9, milles sätestatakse, et kui kollektiivse esindamise organisatsioon ei maksa kogutud tasusid autoriõiguse omajatele või ei järgi kõnealuse artikli lõigete 5 ja 7 sätteid, siis tühistab lube väljastav organ esmalt loa ja seejärel, sõltuvalt rikkumise raskusest, pöördub riiklikusse kohtusse.

Brüssel, 14. juuli 2011

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Staffan NILSSON

LISA

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamusele

Sektsiooni arvamuse järgmisi punkte muudeti vastavalt täiskogus vastuvõetud muudatusettepanekutele, aga nende poolt anti siiski enam kui veerand häältest (kodukorra artikli 54 lõige 4):

a) Punkt 1.1.8

„Kollektiivse esindamise organisatsioonide kogutud tulude haldamise läbipaistvus piiriüleses keskkonnas tõstatab küsimusi. Autorid, kaasnevate õiguste omajad, need, kellel on kohustus autoritasu maksta, või tarbijad ei tea alati ei seda, mida autoritasu kogumise süsteemile makstakse, ega ka seda, kuhu selliselt kogutud tasu läheb.”

Muudatusettepaneku hääletuse tulemus:

Poolthääli: 113

Vastuhääli: 61

Erapooletuid: 23

b) Punkt 3.1.1

„On ülimalt tähtis eristada ja mõista mõisteid „autoriõigus” ja „esitajate kaasnevad õigused”. Mõlemad langevad intellektuaalomandi üldmõiste alla. Ühisosa seisneb selles, et intellektuaalomandi õigused hõlmab autoriõigusi, mis kuulub autoritele, heliloojatele ja tekstikirjutajatele, ning sellega kaasnevaid õigusi, mis kuuluvad artistidele ja kõnealuste teoste esitajatele.”

Muudatusettepaneku hääletuse tulemus:

Poolthääli: 116

Vastuhääli: 55

Erapooletuid: 27

c) Punkt 3.1.3

„Komitee kutsub üles autoriõiguse ja esitajate kaasnevate õiguste teatud aspekte ühtlustama. See on vajalik edastamise ja teabe kontekstis, näiteks siis, kui fonogramm läheb avalikku kasutusse. Õiguskindluse ja eespool nimetatud õiguste kaitse tagamiseks tuleb liikmesriikide õigusakte ühtlustada, näiteks avalikus kasutuses oleva teose kui tuluallika määratluse osas, nähes autoritele ette tulu. See kõik tagab siseturu sujuva toimimise.”

Muudatusettepaneku hääletuse tulemus:

Poolthääli: 108

Vastuhääli: 57

Erapooletuid: 31

d) Punkt 3.2.1

„Kollektiivse esindamise organisatsioonide ja kasutajate lepinguliste suhetega seoses on enamikes liikmesriikides tõenäoliselt üks kõige probleemsemaid küsimusi autoritasu (kui vara) maksmine autoriõiguse omajale muusika valdkonnas.”

Muudatusettepaneku hääletuse tulemus:

Poolthääli: 88

Vastuhääli: 71

Erapooletuid: 34

e) Punkt 3.3.2

„Komitee arvates tuleb teha selget vahet kaubanduslikul eesmärgil ja eratarbeks mõeldud kasutamise vahel nii kasutamise eesmärgi kui ka kaasnevate karistuste osas. Teose mis tahes kasutamine, esitamine või edastamine on avalik, kui teos on kättesaadav suuremale rühmale kui lähimad pereliikmed või sotsiaalne lähimbruskond, sõltumata sellest, kas laiema sotsiaalse ringi inimesed viibivad samas kohas või on mujal, või esitluse kohas mitteviibivale publikule. See määratlus peab hõlmama teose igasugust üldsusele edastamist või taasedastamist traadiga või traadita seadmete kaudu, sh teleringhääling.”

Muudatusettepaneku hääletuse tulemus:

Poolthääli: 103

Vastuhääli: 53

Erapooletuid: 27

f) Punkt 3.3.3

„Komitee usub, et tuleb teha täiesti selgeks, et „avalik kasutamine” tähendab teose kasutamist kasumi saamiseks ja osana sellisest äritegevusest, mis kõnealust (teose, heli, kujutise või heli ja kujutise üheskoos) kasutamist eeldab või mille puhul see on põhjendatud.”

Muudatusettepaneku hääletuse tulemus:

Poolthääli: 100

Vastuhääli: 58

Erapooletuid: 28

g) Punkt 3.3.6

„Arvestades, et õiglase tasu peaks sui generis sisaldama ka proportsionaalsust, mida praktikas sageli rakendatakse, tuleb teha vahet majandustegevusel, mille puhul on teose esitamine või kasutamine ettevõtte põhitegevus ja sissetulekuallikas (kontsertide ja etenduste korraldajad, kino, raadio, televisioon jne), ning majandustegevusel, mille puhul on teose esitamine mittemajandusliku iseloomuga (nt klienti teenindades raadiot kuulav taksojuht) või põhitegevuse suhtes sekundaarse tähtsusega (taustamuusika kaubanduskeskuse liftis, restoranis jne). Tasu tuleks seega kohaldada diferentseeritult, ulatudes tasuta kasutamisest kuni täismaksumuseni sõltuvalt teose tegelikust panusest äritegevusse. Sellist eristamist rakendatakse selgelt mitmes riigis, nagu Prantsusmaal, kus kohaldatakse eri tasu ühelt poolt etenduste korraldajatele ja ringhäälinguorganisatsioonidele ning teiselt poolt eelkõige kohvikutele ja restoranidele.”

Muudatusettepaneku hääletuse tulemus:

Poolthääli: 106

Vastuhääli: 62

Erapooletuid: 27

h) Punkt 3.3.7

„Komitee kutsub üles lisama direktiivi 2006/115/EÜ artiklile 11 lõike 8, milles sätestatakse, et autoriõiguse omajate vahelise kokkuleppe puudumise korral võivad liikmesriigid määrata õiglase tasu taseme õigusnormidega, mis sätestavad õiglase tasu. Kõnealusel lõikes 8 tuleks sätestada autoriõiguse omajate ja kasutajate vaidluste lahendamise komisjoni loomine; mõlemad pooled oleksid kohustatud komisjoni poole pöörduma ja läbirääkimised peaksid viima ühelt poolt autoriõiguse omajate ja esitajate ning teiselt poolt kasutajate ja tarbijate vahelise lepingu sõlmimiseni, milles märgitakse ära õiglase tasu summa kogu kasutatavas eest. Komisjoni poole pöördumine vaidluste lahendamiseks eeldab, et kollektiivse esindamise organisatsioonid oleksid eelnevalt sõlminud kirjaliku lepingu autoriõiguse omajate ja esitajate esindamiseks asjaomaste teostega seoses. Kollektiivse esindamise organisatsioonidel ei ole õigust koguda tasusid nende autoriõiguse omajate nimel, kellega neil puudub leping, mille juurde kuulub eraldi dokument (tõestatud kuupäevaga) iga konkreetse autoriõiguse omaja iga teose või fonogrammi kohta. Vastuvõetamatud on igasugused eeldatavad volitused, kus kogumise fakti tõlgendatakse kogumise volitusena. Komisjoni peaks kuuluma üks tarbijate esindaja, üks autoriõiguse omajate esindaja ning kaks sotsiaalpartnerite esindajat (üks tööandjate ja üks töötajate esindaja) või Euroopa tasandil üks Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee liige sotsiaalpartnerite nimel.”

Muudatusettepaneku hääletuse tulemus:

Poolthääli: 116

Vastuhääli: 57

Erapooletuid: 23

i) Punkt 3.4.1

„Komitee on veendunud, et autoriõiguste kaitse on ELi majanduslikule ja kultuurilisele arengule võtmetähtsusega, eriti uusi majanduslikke ja tehnoloogilisi muutusi arvestades. Kuid sellel võib olla soovitud vastupidine mõju, mis pigem piirab oluliselt majandustegevust, kui asjaomaste õiguste kaitse on ebaproportsionaalne ning kasutajaid ja tarbijaid kahjustav.”

Muudatusettepaneku hääletuse tulemus:

Poolthääli: 104

Vastuhääli: 61

Erapooletuid: 36

j) Punkt 3.4.2

„Komitee on mures selle pärast, et kehtiv direktiiv tegelikult pigem loob kõnealusel valdkonnas kaubandusele ja innovatsioonile takistusi, kui et kõrvaldab neid. Näiteks selguse puudumine õiglase tasu osas teeb VKEde toimimise pikema kaitse tähtaja jooksul ilma vajalike tagatisteta raskemaks ja mitte lihtsamaks. Sama kehtib ka siis, kui kollektiivse esindamise organisatsioonid ei tegutses mõistlikult või läbipaistvalt, kui ärilised kasutajad ei ole olukorrast täielikult teadlikud ja kui autoriõiguse omajatele teoste kasutamise tekitatud võimalik kahju on tähtsusetult väike, samas kui vastavad karistused on ebaproportsionaalselt karmid.”

Muudatusettepaneku hääletuse tulemus:

Poolthääli: 104

Vastuhääli: 61

Erapooletuid: 36

k) Punkt 3.4.3

„Komitee nõuab, et asendataks lõige, mis annab liikmesriikidele vabaduse karistuste määramiseks, sest paljudes liikmesriikides kohaldatavad karistused, mõnikord isegi kriminaalkaristused, ei ole proportsionaalsed, nagu nad olema peaksid.”

Muudatusettepaneku hääletuse tulemus:

Poolthääli: 104

Vastuhääli: 61

Erapooletuid: 36

l) Punkt 3.4.4

„Komitee on eriti mures sellepärast, et ühenduse õigusaktid on suunatud autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitsele, võtmata arvesse kasutajate ja lõpuks tarbijate õigusi. Kui viidatakse asjaolule, et loomingulise, kunstilise ja ettevõtlusega seotud tegevusega tegelevad valdavalt vabakutselised ja sellisena tuleks nende tegevust lihtsustada ja kaitsta, siis kasutajate puhul sama lähenemisviisi ei rakendata. Mitmete intellektuaalteoste kasutamine on lubatud vaid erandina autoriõiguste omajate ainuõiguste suhtes ja kasutajatele on kehtestatud piirangud. Samas ei ole kasutustingimused täiesti selged või seadusega paika pandud ning tarbijad seisavad silmitsi küsimusega, milline kasutus on siis kehtivate õigusaktidega lubatud.”

Muudatusettepaneku hääletuse tulemus:

Poolthääli: 104

Vastuhääli: 61

Erapooletuid: 36